

Konkurrensen i fokus *för den brittiska regeringen*

Den brittiska regeringen presenterade den 31 juli ett s.k. white paper med titeln "En konkurrenspolitik i världsklass". Där föreslås en rad reformer för att främja konkurrensen och angripa konkurrensbegränsningar. Bland annat ska den brittiska konkurrensmyndigheten Office of Fair Trading få ökade resurser och straffen för de som deltar i karteller ska skärpas.

Att skapa en konkurrenspolitik i världsklass ligger högt på regeringens dagordning och man har under senare år tagit en rad steg mot detta mål.

forts. sid 3

Foto: Central Audiovisual Library, European Commission.

I DETTA NUMMER:

Svensk
Jurist-
stämma

2

Konkurrens-
verkets
ärenden

4

Ny informa-
tionschef

8

Uppsatsävlingen avgjord

Konkurrensverket har utsett pristagarna i uppsatsävlingen Tema konkurrens. Första pris i juridikklassen tilldelas Linda Billfalk, juridiska fakulteten vid Uppsala universitet. I nationalekonomiklassen går förstapriset till Henry Degerman, avdelningen för nationalekonomi vid Luleå tekniska universitet.

Sedan 1995 arrangerar Konkurrensverket varje år uppsatsävlingen Tema konkurrens. Syftet med tävlingen är att skapa ett intresse för konkurrensfrågor hos studenter inom grund-

forts. sid 6

SVENSK JURISTSTÄMMA
13–15 november 2001
Stockholmsmässan, Älvsjö

KONKURRENSVERKET
Swedish Competition Authority

Den genomgripande reformen av EU:s konkurrensregler

Vad betyder den för företagen och rättstillämpningen i Sverige?

Kartellbekämpning

Ska direktörerna sättas i fängelse om de bryter mot konkurrenslagen?

Om offentliga aktörer på konkurrensmarknader

Får en kommun sälja städtjänster i konkurrens med privata företag?

Hör Ann-Christin Nykvist,
generaldirektör Konkurrensverket,
tala om kartellbekämpning.

Mer information och anmälan via www.konkurrensverket.se

forts. från sid 1

Åtgärderna har baserats på sex principer, vilka också ligger till grund för förslagen i det "white paper" som just nu är ute på remiss:

- Beslut i konkurrensfrågor ska fattas av starka, proaktiva och oberoende konkurrensmyndigheter.
- Åtgärderna ska bekämpa allt konkurrensbegränsande beteende.
- Systemet ska ha en starkt avskräckande effekt.
- De som lider skada av konkurrensbegränsande verksamhet ska ha möjlighet att få gottgörelse.
- Regeringen och konkurrensmyndigheterna ska arbeta för en större internationell enighet och för internationellt samarbete i konkurrensfrågor.
- Konkurrenspolitiken ska ha en hög profil med tanke på dess betydelse för samhällsekonomin.

Ökade resurser och höjd kompetens

Regeringen satsar extra resurser för att insatserna ska kunna förstärkas och kompetensen höjas. Exempelvis har anslagen till Office of Fair Trading ökats med 60 procent under en fyraårsperiod, vilket gör det möjligt för myndigheten att öka antalet anställda och höja kompetensen. Den ges också ett större oberoende och utvidgat mandat.

I det nya systemet ska Office of Fair Trading arbeta proaktivt och utöva tillsyn över marknader. När man noterar att en marknad inte fungerar väl ska Competition Commission genomföra en mera ingående utredning.

Kraftfull konkurrens mellan företag är själva hjärteblodet i en stark och effektiv marknad. Myndigheternas arbete ska syfta till att öka konkurrenstrycket i ekonomin för att förbättra Storbritanniens produktivitet och få marknaderna att fungera bra för konsumenterna. I det-

ta arbete ingår att förklara vikten av konkurrenspolitiken för allmänhet, näringsliv och media. Man vill ytterligare höja den allmänna medvetenheten om det arbete som Office of Fair Trading utför och de vinster som uppstår när konkurrensen fungerar.

Regeringen arbetar dessutom för att öppna upp den brittiska marknaden för konkurrens och verkar för ökad liberalisering på europeiska marknader. Man avser även att ge landets konkurrensmyndigheter ökade möjligheter att utbyta information med konkurrensmyndigheter i andra länder.

Kraftfull konkurrens mellan företag är själva hjärteblodet i en stark och effektiv marknad.

Hårda och avskräckande straff

Den brittiska regeringen framhåller att de riktigt allvarliga kartellerna i högsta grad skadar konsumenterna och ekonomin i allmänhet. Därför ska starkt avskräckande medel användas mot konkurrensbegränsande beteende. Kraftfulla åtgärder mot karteller gagnar konsumenterna och bidrar till att skydda näringslivet och sänka priserna.

Regeringen anser att den nuvarande bötesnivån inte avskräcker från deltagande i karteller. Företagen tjänar nämligen mer på kartellerna än vad konkurrensmyndigheterna kan utdöma i böter. Därför anser man att det finns starka skäl för att införa straffsanktioner mot personer som deltar i allvarliga karteller.

Kriminaliseringen ska riktas mot prisöverenskommelser, marknadsdelning och anbudskarteller. Böterna för företagen bör ligga kvar på samma nivå,

men ansvariga personer ska kunna få fängelsestraff. Då lär många tänka efter noga innan de ger sig in i karteller. Dessutom skulle troligen fler bli villiga att informera myndigheterna om konkurrensbegränsningar för att få strafflindring.

Det ska även bli lättare för enskilda medborgare att utkräva skadestånd av företag som ägnat sig åt konkurrensbegränsande verksamhet. Konsumentföreträdare ska också kunna föra fram klagomål från drabbade individer.

I ett pressmeddelande säger den ansvariga ministern Patricia Hewitt:

"Att införa konkurrens i varje del av vår ekonomi är nyckeln till att minska produktivitetsgapet mot omvärlden och till att skapa en äkta näringslivskultur i detta land. Regeringen är fast besluten att undanröja konkurrenshinder och sätta konsumenten först. Det är bra för näringslivet, konsumenterna och landet som helhet."

Läs "A World Class Competition Regime" på www.dti.gov.uk/cp/ukcompref.htm

Office of Fair Trading har webbadress www.oft.gov.uk

Yttranden

BOENDE

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över betänkandet Allmännyttiga bostadsföretag och kommunernas boendeplanering (SOU 2001:27).

Flera av förslagen leder till att skillnaderna i konkurrensförutsättningar mellan bostadsmarknadens olika aktörer åter förstärks. Exempelvis ger förslaget om lagstadgad förköpsordning konkurrenssnedvridande effekter genom att de allmännyttiga bolagen inte kan omsätta t.ex. fastigheter på samma sätt som andra bostadsföretag. Verket ifrågasätter också den föreslagna lagen om allmännyttiga bostadsföretag.

Införandet av s.k. kooperativa hyresrättsföreningar är bra från konkurrenssynpunkt och ger konsumenterna nya valmöjligheter och bidrar till mångfald på bostadsmarknaden. De regler som krävs för att de kooperativa hyresrätterna ska bli ett fungerande alternativ på bostadsmarknaden måste dock, liksom reglerna om bostadsrätt, utformas på ett konkurrensneutralt sätt och tillämpas lika över hela marknaden. (Dnr 445/2001)

LANTMÄTERI

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över Riksdagens revisorers rapport Det nya Lantmäteriet.

Konkurrensverket anser att Lantmäteriets uppdelning i verksamhetsområden med resultatområden och divisioner som överlappar varandra och där myndighetsuppgifter och uppdragsverksamhet i vissa fall bedrivs inom samma division är olämplig från konkurrenssynpunkt.

När myndigheter bedriver affärsverksamhet på en konkurrensmarknad bör affärsverksamhet särskiljas från myndighetsutövningen genom en tydlig såväl organisatorisk som redovisningsmässig uppdelning inom myndigheten.

En viktig förutsättning för att lösa de aktuella konkurrensproblem som förknippas med Lantmäteriet är att affärsdivisionen Metria bolagiseras. En bolagisering skulle även ha fördelen att minska risken för att Lantmäteriets finansiering inte anses förenlig med EG:s statsstödsregler.

Konkurrensverket stöder även revisorernas förslag att regeringen bör ta initiativ till en analys av rättsäkerhetsproblem som kan förknippas med att kommunala lantmäterimyndigheter placeras under byggnadsförvaltning, byggnadsnämnd eller motsvarande. Vidare bör det

i lagen (1995: 1393) om kommunal lantmäterimyndighet ställas krav på ekonomisk särredovisning av kommunala lantmäterimyndigheternas verksamhet. (Dnr 508/2001)

LÄKEMEDEL

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över Landstingsförbundets utredning angående den framtida prissättningen och subventioneringen av läkemedel i öppenvård samt Apoteket AB:s handelsmarginal.

Enligt förslaget ska det efter beslut i läkemedelsförmånsnämnden om subventionering och pris finnas legala möjligheter för de huvudmän som så önskar att förhandla med läkemedelsbolagen om rabatter – den s.k. tvåstegsmodellen.

Verket anser att det innebär en sammanblandning av prisreglering och marknadsprissättning som komplicerar prisbildningen på läkemedelsområdet. Läkemedelsföretagen kommer troligen att anpassa prissättningen efter en sådan ordning och därmed eftersträva att det pris som fastställts av nämnden i en första prisförhandling lämnar utrymme för rabattgivning i en senare förhandling med sjukvårdshuvudmännen. En sådan modell kommer att göra det svårare att bedöma om förhandlingarna i ett första steg eller sammantaget lett till att lägsta möjliga pris uppnåtts. Verket är därför tveksamt till förslaget om en tvåstegsmodell. (Dnr 643/ 2001)

KASSASERVICE

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över promemorian Grundläggande kassaservice.

Konkurrensverket delar uppfattningen att ansvaret för den grundläggande kassaservicen bör ligga på staten eftersom den är av stor samhälls betydelse, framförallt för boende i glesbygdskommuner. Det är enligt verket olämpligt att i lagen peka ut vem som ska tillhandahålla kassaservice eftersom det riskerar att leda till cementerade strukturer och ineffektiva lösningar. Dessutom finns inget direkt samband mellan denna service och Postens kärnområde inom meddelar- och logistik-tjänster. Frågan bör regleras i en särskild författning, och inte som nu i postlagen, eftersom kassaservice inte kan betecknas som postverksamhet.

Verket menar att upphandling av grundläggande kassaservice bör göras genom s.k. anbudskonkurrens, där så är praktiskt möjligt. Inom de glesbygdsområden där det saknas aktörer som på rimliga villkor är villiga att åta sig

tjänsten kan det bli aktuellt att överväga andra alternativ så att glesbygdens behov tillgodoses på ett godtagbart sätt. (Dnr 551/2001)

MEDIEHUS

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över rapporten om dagstidningsföretagens möjligheter att omstrukturera verksamheten till kompletta mediehus.

Rapporten ger enligt Konkurrensverket inte ett övertygande stöd för den satsning på utgivning på Internet, som föreslagits. För att tidningarna ska kunna agera på en konvergerande mediemarknad och säkerställa en mångfald är det nödvändigt att ytterligare analysera presstödet utformning. Detta bör göras i ett vidare sammanhang i anslutning till frågor som berör behov av förändrad lagstiftning samt frågor om mediakoncentration. (Dnr 490/2001)

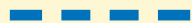
SKATTEMODELL FÖR ENERGI

Konkurrensverket har till regeringen yttrat sig över memorian Utvärdering av Skatteväxlingskommitténs energiskattemodell.

Verket välkomnar de tydliga ambitionerna att förenkla och renodla skattesystemet samt likforma principerna för skatteuttag vad gäller olika bränslen och användning av dessa inom olika sektorer utifrån den belastning de har på miljön. Detta skapar förutsättningar för ett, till skillnad från dagens, stabilt och förutsägbart skattesystem där likartade miljöbelastningar påförs samma skatt.

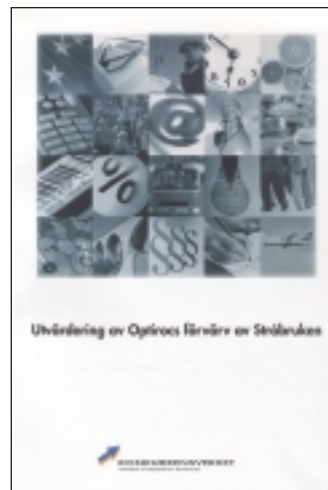
Enligt verket innebär osäkerheten kring dagens energiskattesystem att marknadsaktörerna har svårigheter att planera verksamheten och fatta långsiktiga investeringsbeslut. Det är av stor vikt för den samhälls-ekonomiska effektiviteten att förutsägbarhet och stabila spelregler präglar utvecklingen på energiskatteområdet. På sikt bidrar det till att skapa förutsättningar för en väl fungerande konkurrens på berörda marknader.

(Dnr 360/2001)

Besluten kan läsas i sin helhet på
www.konkurrensverket.se

Ny rapport

Optiroc Group AB förvärvade Stråbruket AB i juli 1998. Förvärvet prövades först av Konkurrensverket, sedan i Stockholms Tingsrätt och slutligen i Marknadsdomstolen.

Maria Bengtsson och Agneta Marell, forskare vid Umeå universitet, har på Konkurrensverket uppdrag undersökt effekterna för konkurrensen som förvärvet gett upphov till.

Rapporten utgör ett väsentligt bidrag till diskussionen om vilka effekter som kan uppstå till följd av koncentrationer inom näringslivet.

Pris: 80 kronor

(inkl. moms och porto)

Beställ eller ladda ner rapporten på
www.konkurrensverket.se

info@kkv.se

Tfn: 08-700 16 00

Fax: 08-796 96 08

Läs även artikeln om Optiroc i *Konkurrensnytt* nr 5/2001.

forts. från sid 1

Årets glada pristagare i juridikklassen är Carina Olsson och Linda Billfalk.

Läs uppsatserna på
www.konkurrensverket.se
 under rubriken *Uppsats / Tävlning*.

Henry Degerman, Cecilia Palm, Jonas Arnberg, Karin Oscarius och Peter Rydebjörk belönades för sina uppsatser i nationalekonomi.

utbildningen. Studenterna tävlar med sina examensarbeten i två klasser; juridik och nationalekonomi.

Uppsatsävlingarna arrangeras av Konkurrensverket tillsammans med Rådet för konkurrensfrågor. Rådet, som är knutet till Konkurrensverket, består av företrädare från universitet och andra forskningsinstitutioner samt departement.

Från kontrollbegrepp till mobiltelefonabonnemang

Årets pristagare tog emot sina diplom vid en lunch på Rosenbad den 31 augusti. Linda Billfalk har i sin uppsats gått igenom fusionsförordningens olika definitioner av kontroll. Hennes slutsats är att det är rimligt att använda sig av flera olika kontrollbegrepp. Däremot är det inte acceptabelt att formellt sett använda sig av från varandra fristående kontrollbegrepp, men att i rättstillämpningen ändå låta dessa påverka varandra. Då blir begreppsbyggnaden oklar, vilket i förlängningen leder till dålig förutsebarhet.

Linda, som numera arbetar på EG- och konkurrensrättsavdelningen på en advokatfirma, blev väldigt glad över beskedet att hon hade vunnit:

– Det var otroligt roligt. Det här är en stor utmärkelse.

Jury i juridik har bestått av f.d. generaldirektören vid Konkurrensverket Jörgen Holgersson, rättschefen vid Näringsdepartementet Per-Erik Lindeberg samt från Konkurrensverket rättschefen Magnus Ulriksson och chefen för internationella sekretariatet Monica Widegren.

Jury i nationalekonomi har bestått av professor Lennart Hjalmarsson vid Göteborgs universitet samt från Konkurrensverket ek. dr. Rickard Sandin och sekreteraren i Rådet för konkurrensfrågor ek. dr. Mats Nilsson.

På frågan hur det kändes när han fick veta att han vunnit första pris svarar Henry Degerman:

– Överväldigande.

Henry har i sin uppsats undersökt om det med hjälp av en speciell statistisk testmetod går att nå resultat som ligger i linje med Konkurrensverkets bedömning av konkurrenssituationen på den svenska bensinmarknaden mellan 1995 och 1999. Hans slutsats blir att de resultat han kommer fram till delvis tycks överensstämma med Konkurrensverkets sammantagna bedömning.

Karin Oscarius och Cecilia Palm fick andra pris i nationalekonomiklassen. Syftet med deras uppsats, inom ämnet utvecklingsekonomi, var att hitta orsaken till den minskade kaffeproduktionen i Tanzania. De försökte därför finna de faktorer som påverkar den lilla kaffejordbrukaren i hans produktion. Karin och Cecilia besökte Tanzania under arbetet med uppsatsen.

I höst beger de sig ut i världen igen, Cecilia till Asien och Karin till Bolivia och Peru. Prispengarna tänker de använda till att förstärka reskassan.

Även andrapristagerskan i juridikklassen, Carina Olsson, funderar på att använda prispengarna till en resa. I hennes fall blir det en skidresa till vintern.

Carinas uppsats redogör för begreppet kollektiv dominans med tonvikt på hur konceptet tillämpas vid förvärvskontroll på oligopolistiska marknader.

I dagarna börjar Carina som notarie vid Göteborgs tingsrätt.

Tredje pris i nationalekonomiklassen gick till Peter Rydebjörk och Jonas Arnberg, som nu läser magisterkursen vid Stockholms universitet.

I sin studie kommer de fram till att teorin om andra gradens prisdiskriminering* förklarar varför det erbjuds så många olika abonnemang för mobiltelefonanvändare. Dessutom finner Peter och Jonas en rad intressanta fenomen på dagens mobiltelefonmarknad, t.ex. att

Pristagare

Juridikklassen

1:a pris:

Linda Billfalk belönas med 12 000 kronor för sin uppsats ”Kontrollbegrepp under EG:s fusionsförordning – en jämförande analys.”

Juryns motivering: *”En på god svenska avfattad koncentrerad och intressant analys av ett centralt begrepp i EG:s fusionskontroll.”*

2:a pris, 8 000 kronor:

Carina Olsson, Juridiska institutionen på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

”Collective Dominance – Merger Control on Oligopolistic Markets.”

Juryns motivering: *”En gedigen beskrivning och analys av ett viktigt ämne under utveckling.”*

Nationalekonomiklassen

1:a pris:

Henry Degerman får 12 000 kronor för uppsatsen ”Kvantitativ test av strukturen på den svenska bensinmarknaden 1995–1999 med utgångspunkt från Konkurrensverkets bedömning av marknaden.”

Juryns motivering: *”En god analys av ett empiriskt fenomen med stabil grund i nationalekonomisk teori.”*

2:a pris, 5 000 kronor:

Karin Oscarius och Cecilia Palm, Nationalekonomiska institutionen vid Lunds universitet.

”Factors influencing the supply response – a case study on smallholders producing coffee in Kilimanjaro, Tanzania.”

Juryns motivering: *”Ett omdömesrikt användande av tillgängliga ekonomiska verktyg för att förklara utbudet av en produkt.”*

3:e pris, 3 000 kronor:

Jonas Arnberg och Peter Rydebjörk, Nationalekonomiska institutionen vid Stockholms universitet. ”Alla dessa mobiltelefonabonnemang – andra gradens prisdiskriminering eller...”

Juryns motivering: *”En intressant analys av en marknad under utveckling.”*

namnen på abonnemangen ofta är vilseledande. Begrepp som ”bonus”, ”mini” och ”grund” betyder inte alltid vad man kunde tro.

Vad ska ni göra med prispengarna?
– Gå ut och fira tillsammans.

Bidragen till nästa års tävling ska lämnas in till Konkurrensverket senast den 1 februari 2002.

* konsumenten erbjuds olika priser beroende på hur mycket som konsumeras.

ADRESSUPPDATERING

110 677 000

Vid definitiv avflyttning eller felaktig adress sänds försändelsen åter till avsändaren:

Konkurrensverket
103 85 STOCKHOLM

Ny informationschef

Konkurrensverket har utsett Elisabeth Wallton till ny informationschef fr.o.m. den 1 september.

Elisabeth Wallton blir chef för Konkurrensverkets informationsavdelning med ansvar för extern och intern information. Hon kommer att ingå i verkets ledningsgrupp.

Elisabeth är utbildad journalist, har erfarenhet som samhällsreporter och har även arbetat som biträdande informationschef på SIDA. Närmast kommer hon från Utrikesdepartementet där hon varit pressekreterare i handelsministerns kansli.

Jag vill ha nyhetsbrevet **Konkurrensnytt** som är gratis

Ja tack! Jag har inte Konkurrensnytt, men vill gärna ha den till adressen nedan
Du som redan har Konkurrensnytt ska inte skicka in denna kupong!

Nej tack! Jag vill inte längre ha tidningen till adressen nedan

Företag/organisation: _____

Befattning: _____

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Faxa kupongen till **08-796 96 08** eller skicka den i ett kuvert med brevporto till:
Konkurrensverket, Konkurrensnytt, 103 85 Stockholm

Det går också bra att skriva in uppgifterna ovan i ett e-brev och sända det till info@kkv.se

konkurrens 8 2001

Konkurrensnytt utkommer med 11 nr per år och är tills vidare kostnadsfri.

Ansvarig utgivare:
Jan-Erik Ljusberg

Redaktörer:
Åsa Eriksson
Bengt Kopp

Beställning:
Konkurrensverket
103 85 Stockholm
www.konkurrensverket.se
Telefon 08-700 16 00
Fax 08- 796 96 08
E-post:
konkurrensverket@kkv.se

Produktion: Ord&Form
Tryck: AB Danagårds
Grafiska

ISSN 1404-7217